

Motion till riksdagen 2016/17:3559

av **Stefan Jakobsson och Robert Stenkvist (båda SD)**

med anledning av prop. 2016/17:50 Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår regeringens föreslagna ändring i högskolelagen (1992:1434) för att göra Malmö högskola till universitet.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om könsmässig kvotering av forskningsanslag och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om politiseringen av forskning om rasism och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om byggandet av Nobel Center på Blasieholmen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om anslagen till konstnärliga högskolor och tillkännager detta för regeringen.

Sverigedemokraternas syn på regeringens forskningsproposition

Sverige ligger med sin forskning bra till internationellt sett, men andra länder, främst asiatiska nationer, knappar hela tiden in på Sverige. Detta gäller både citeringar och andelen forskning och utveckling av BNP. När det gäller innovationsrelaterade samarbeten har Sverige tappat på ett alarmerande sätt jämfört med andra nationer. Någon förklaring ges inte i regeringens proposition. När det gäller forskartäthet per capita ligger Sverige fortfarande bra till internationellt. Sverige uppvisar en negativ trend när det gäller att ta del av forskningsanslag från EU:s olika organisationer. Det är en icke önskvärd utveckling och den borde vändas.

Karriärvägar för forskare

Vi håller med regeringen om att forskare måste kunna få genomtänkta rimliga karriärvägar, därmed verkar regeringens aviserade höjning av beloppet för helårsstudent med forskaranknytning rimlig. Dessutom bör, som regeringen föreslår, utbildningsbidraget till doktorander avskaffas.

Kvalitet inom forskningen

Regeringens olika formuleringar om satsningar på kvalitet och inte enbart kvantitet i propositionen är lovande. Speciellt noterar vi att de ökande anslagen främst ska öka kvaliteten på forskningen samt ge bättre och säkrare karriärvägar för forskare (s. 23). Regeringens avsikt att stärka grundforskningen är också positiv. Attraktiva och tydliga karriär- och meriteringsvägar är också en positiv ansats av regeringen.

Högskolans styrning och resurstilldelning

Regeringen aviserar en översyn av lärosätenas resurstilldelning och styrning, vilket är välkommet. Det resurstilldelningssystem vi har i dag är för kvantitetsdrivande och gynnar inte kvaliteten tillräckligt mycket. Vi vill ha ett system som är mer kvalitetsdrivande.

Styrningen av våra lärosäten bör tillgodose både statens behov av kontroll av våra skattemedel och lärosätenas akademiska frihet och autonomi. Vi vill se styrelser med både externt tillsatta ledamöter, ledamöter från det egna lärosätet och ledamöter från andra lärosäten. Sverigedemokraterna välkomnar en utredning och översyn av både resurstilldelning och styrning; frågan är vad utredningen får för direktiv.

Extern finansiering

Vi delar regeringens uppfattning om att en för omfattande extern finansiering medför problem. Denna finansiering minskar lärosätenas frihet och binder upp basanslagen. Basanslagen ska främst styras av lärosätena, inte av externa aktörer. Regeringen borde därmed se över anslagsverksamheten för Vinnova och andra statliga forskningsinstitut. Ett ytterligare problem uppstår då när regeringen själv säger att anslag ska styras efter indikatorerna citeringar, publiceringar och externa anslag (s. 56). Detta leder ju till att regeringen bygger in en paradox i sin politik. Regeringen påtalar själv vikten av en stark grundforskning, (s. 21), vilket vi instämmer i.

Regeringens tre delmål

När det gäller regeringens tre delmål med tioårsperspektiv håller vi med regeringen om att Sverige ska vara ett attraktivt land internationellt för utländska forskningsinvesteringar. Motsatt uppfattning vore anmärkningsvärd. Vi håller också med om att investeringarna i forskning och utveckling borde ligga över EU:s genomsnitt. Målsättningen att samverkan ska öka är också en målsättning vi delar. Dock menar vi att samverkan alltid ska föra ett mervärde med sig, i annat fall är det en negativ samverkan. Kvalitet i forskningen måste alltid gå före samverkan.

Samverkan

Att som regeringen aviserar sätta samverkan som kvalitetsindikator rent allmänt är en farlig väg att gå. En bedömning måste göras när det är relevant med samverkan och när det inte är det samt vilken samverkan som tjänar syftet bäst. Detta gäller i hög grad också samverkan med det omgivande samhället (s. 59), där samverkan kan vara en viktig kvalitetskomponent eller enbart dränera resurser.

Forskning på alla lärosäten

Forskning på alla lärosäten är en fin tanke i teorin, men i praktiken kommer en del mindre lärosäten bara bedriva forskning av sekunda kvalitet, för att de måste. Det är bättre att mindre lärosäten forskar i samverkan med större lärosäten och att forskningen då blir meningsfull. Forskning av sämre kvalitet kommer alltid dra resurser från annan forskning, därför vänder sig Sverigedemokraterna mot regeringens dogmatiska hållning gällande forskning på samtliga lärosäten.

Strategiska forskningsområden

Strategiska forskningsområden (SFO) är en satsning som härrör från Alliansens tid vid makten. Medel har fördelats från 2012 och en utvärdering gjordes 2015. Att så många som 43 forskningsmiljöer har fått stöd är uppseendeväckande. Att något är av ”strategisk” betydelse måste betyda att det är särskilt viktigt. Om satsningen sprids för mycket så förloras hela idén med att prioritera viktiga områden, då är satsningarna inte strategiska.

Sverigedemokraternas uppfattning är att dessa medel bör fördelas på de områden som är av avgörande strategisk betydelse. Ett större antal satsningar bör strykas, återstående medel fördelas på de viktigaste och överskjutande medel bör satsas på ökade basanslag. Utvärderingen som regeringens proposition hänvisar till ger visst stöd för detta och kan med fördel användas som underlag för en omfördelning.

Om forskningsinstitut

Länder som Finland, Holland och Tyskland har förhållandevis stora forskningsinstitut. Regeringen vill utveckla den svenska motsvarigheten, Rise (Research Institutes of Sweden AB).

Sverigedemokraterna ger sitt fulla stöd till denna satsning. Nu är det viktigt att Rise drivs på ett sätt så att ny teknologi kommer till användning till förmån för ekonomisk tillväxt och nya arbetstillfällen. Rises tillväxt bör också fortskrida i framtiden om satsningen visar sig framgångsrik.

Satsning på pedagogisk forskning

Regeringens aviserade satsning på pedagogisk forskning är i sig inte fel, men problematisk ur synvinkeln att den förväntas lösa de problem svensk skola står inför, manifesterade i de internationella undersökningar där Sverige rasat de sista decennierna (s. 105). Dock härrör svenska skolans problem i huvudsak inte från problem med

pedagogiken, utan från strukturella och värderingsmässiga paradigmer. Vi vill att forskningen också fokuserar på dessa områden.

Ökade anslag för konstnärlig forskning

Regeringen skriver i sin forskningsproposition (s. 57) att de ”gör bedömningen” att anslagen för konstnärlig forskning och konstnärlig forskarutbildning behöver ökas och aviserar därmed en ökning av dessa anslag i kommande budgetpropositioner. Vad som ligger till grund för denna bedömning står det tyvärr inget om. Det är beklagligt om Sverige halkat efter internationellt när det gäller konstnärlig forskning. Dock har vi inte sett några sådana rapporter. Sverigedemokraterna gör bedömningen att om det finns ett ekonomiskt utrymme för att öka forskningsanslag, ska pengarna läggas på ökade basanslag för att gynna grundforskning och annan verklighetsnära forskning.

Livsmedelsforskning

Svenska lantbrukare verkar under hård konkurrens på EU:s inre marknad och måste samtidigt förhålla sig till en förhållandevis tuff nationell miljölagstiftning. Som ett resultat av detta har Sveriges självförsörjningsgrad långsiktigt sjunkit till en bekymmersamt låg nivå (under 50 procent).

För att vända utvecklingen behöver regeringen, bland annat, i större utsträckning stödja satsningar på innovation och utveckling inom livsmedelssektorn. Svensk livsmedelsproduktion verkar under landsspecifika förhållanden på flera sätt, vilket innebär att det är viktigt att vi har egen forskning.

Behovsdriven forskning för att stärka konkurrenskraften och effektiviteten inom de landsbygdsnära näringarna, såsom jordbruk, skogsbruk och vattenbruk, intar inte en framträdande plats i regeringens forskningsproposition. Sverigedemokraterna anser att regeringen i högre grad bör prioritera detta.

Nyindustrialisering

Regeringen talar i sin forskningsproposition om nyindustrialisering (s. 128). Det är ett ord och en strävan som Sverigedemokraterna i högsta grad ansluter sig till. Det är också mycket välgörande att regeringen kommit till insikt om industrins betydelse för vårt välstånd och att detta välstånd inte bara kan vila på det vi benämner ”tjänstesamhället”.

Yrkanden

Ska Malmö högskola bli universitet?

1. Regeringen har föreslagit att Malmö högskola ska bli universitet och deklarerar därför att tillskjuta 90 miljoner kronor till Malmö högskola. Vi anser att detta inte är rimligt i dagsläget, då närmaste universitet, Lund, bara ligger några mil bort. En fortsatt samverkan mellan lärosätena vore en bättre lösning. Dessutom är inte forskningen på Malmö högskola av den kvalitet vi kan begära av ett universitet. På grund av anförda

skäl yrkar vi därför avslag på förslaget om ändring av 1 kap. 17 § högskolelagen (1992:1434) där Malmö högskola föreslås uppgraderas till universitet.

Jämställdhet inom allmän forskning och klimatforskning

2. Jämställdheten ska öka inom forskningsområdet, men utan kvotering och utan att vi överger principen att den bäst lämpade alltid erhåller anslag i opartisk konkurrens. En svårare men betydligt bättre väg för fler kvinnor inom forskningen är att ta reda på varför färre kvinnor söker och erhåller tjänster och sedan skapa de bästa förutsättningarna för att kvinnor ska kunna erhålla olika tjänster inom forskningen. Vissa formuleringar i regeringens proposition för tankarna till kvotering av forskningsanslag, även om detta inte sägs explicit (s. 75). Forskning är könsneutral när den är som mest framgångsrik. Därför motsätter vi oss starkt den formulering som regeringen ger uttryck för i propositionen att köns- och genusperspektivet ska bli integrerat och konstant närvarande i forskningens innehåll.

Till skillnad från regeringen anser inte vi att klimatfrågan är en jämställdhetsfråga och vi anser inte heller att kvinnor är centrala i arbetet med klimatutmaningen. Vi anser, tvärt emot regeringen, att kvinnor och män spelar en lika stor roll i denna fråga (s. 81). Vidare när det gäller klimatforskningen finns tendenser till politisering och starka känslor, vilket vi ser en fara med. Däremot välkomnar vi stringent forskning på området, oavsett vad resultatet av denna forskning blir.

Integrations-, immigrations- och rasismforskning

3. Regeringen aviserar en tioårig satsning på forskning om migration och integration (s. 89). Detta kan vara välbehövligt då all praktisk politik på området misslyckats. Dock motsätter vi oss satsningar från budgetåret 2018 och framåt på rasismforskning från Vetenskapsrådets sida, då redan givna anslag gått till forskare som snarast utmärkt sig för sin starka politisering och svaga verklighetsförankring. Att låta några områden, som t.ex. forskning om rasism, helt frikopplas från den vetenskaplighet som det annars talas så högstämt om är inte konstruktivt. Vi föreslår ett seriöst forskningsprogram för opolitiska forskare som har chans att komma fram till stringenta slutsatser. Dessutom vill vi att pengar förs över från oseriösa program initierade av Vetenskapsrådet och i stället läggs på utökade basanslag.

Byggandet av Nobel Center

4. Regeringen deklarerar i propositionen att den ser positivt på byggandet av Nobel Center på Blasieholmen och tillför 60 miljoner kronor under en treårsperiod för detta. Det har förekommit massiv kritik mot placeringen av Nobel Center på Blasieholmen, där bland annat ett gammalt tullhus måste rivas för den nya byggnaden. Få, om ens någon har riktat kritik mot centret i sig, utan just den föreslagna placeringen. På grund av placeringen av Nobelcentret vill Sverigedemokraterna avslå förslaget och de pengar som anslås för drift av det nya centret.

Konstnärlig forskning

5. Regeringen skriver själv på s. 54 i propositionen att det finns problem med att dela upp anslagen mellan utbildning, utbildning på avancerad nivå och forskning. När det gäller konstnärlig forskning skriver både den nuvarande och den föregående regeringen

att konstnärlig forskning inte kan vila på samma grundvalar som annan forskning. Överhuvudtaget är begreppet ”konstnärlig forskning” problematisk. Vi föreslår därför att verksamhetsanslaget och forskningsanslaget slås ihop för konstnärliga högskolor från budgetåret 2018 och framåt, vilket innebär att konstnärliga högskolor bara erhåller ett anslag. Detta behöver inte innebära ett mindre anslag jämfört med dagens nivå.

Stefan Jakobsson (SD)

Robert Stenkvist (SD)